

UN FRAGMENT DIN DRUMUL ROMAN CLUJ-NAPOCA—GILĂU

Săpăturile de canalizare executate în vara anului 1996 pe str. Mănăsturului, în axul ei au scos la iveală în apropiere de intersecția cu str. Câmpului la adâncimea de aproximativ 1,20—1,30 m urme ale drumului roman care făcea legătura între orașul antic Napoca și castrul roman de la Gilău sediul alei Siliana. Adâncimea la care s-a săpat conducta de canalizare depășea 1,80 m drumul roman apărând în pereții laterali pe o lungime de 50 m între două cămine de vizitare, primul fiind situat față de intersecția celor două străzi amintite la 60 m. Pe peretele de pe latura sudică a canalului drumul roman apare la adâncimea de 1,20—1,30 m fiind alcătuit din blocuri de calcar grezos și chiar gresii (în marea lor majoritate erau sparte) printre care apare intercalat pietriș de râu bine rulat având originea în valea Someșului (pe baza analizelor petrografice efectuate). Grosimea acestui strat este de 15—20 cm. Deasupra acestuia până la adâncimea corespunzătoare primelor amenajări premoderne, urmează apoi un strat de pământ negru cu o grosime de 60 cm (fără a avea aspectul unei depuneri în timp) situație care se datorează probabil bulversărilor produse de lucrările anterioare de canalizare. Pe întreaga adâncime acest strat conține cărbune, bucăți de pământ ars și cărămizi, resturi ale unor piese de fier imposibil de determinat, oase de animale arse, fragmente ceramice mărunte. Referitor la cele din urmă unele dintre ele sunt sigur medievale sau chiar mai târzii. Câteva fragmente foarte mici de margini de vase lucrate la roată (una găsită chiar deasupra drumului pl. II segm. B) nu pot fi considerate în termeni siguri ca romane. De asemenea nici fragmentele de cărămizi găsite în strat sau chiar printre blocurile de calcar ale drumului antic nu pot fi datate cert în perioada romană. La capătul estic al canalului pe o mică porțiune drumul roman este acoperit de o lentilă de pământ aluvionar cărat de ape de pe versantul sudic. La bază apare un strat de pământ negru cenușiu, sporadic pigmentat cu arsură în care am întâlnit doar câteva bucăți de lemn putrezit (pl. II. segm. A) Trebuie să remarcăm faptul că în această zonă fundul canalului săpat nu ajunge până la stratul virgin. Nici acest strat nu avea aspectul unei depuneri naturale care să fie pusă în legătură cu eventualul humus antic. În schimb la extremitatea vestică a canalului drumul roman mai prost conservat era așezat direct pe solul virgin reprezentat de o argilă roșcată. Pe întreg profilul peretelui cu orientare nordică, atât cât a putut fi urmărit, linia drumului antic apare cu 5—10 cm mai jos în raport cu cel de pe latura sudică (lățimea canalului este de 1,50 m ceea ce ne face să credem că în săpătură noi am prins doar o treime din drum). Aici și grosimea lui este ceva mai mică 10—15 cm și alcătuit din bolovani de râu bine rulați, sporadic apărând

chiar și bucăți calcaroase încă un fapt ce ne confirmă cele afirmate anterior aflându-ne foarte aproape de rigola de drenaj a drumului antic. În încheiere merită să prezentăm câteva concluzii:

1. În sectorul studiat, pe baza profilelor întocmite putem afirma cert că drumul roman apare doar în a treia parte a sa cu o orientare Sud-Vest, ușor spre Nord-Est.

2. Constituția sa petrografică vine să confirme că în peretele șanțului orientat spre nord ne aflăm în apropierea rigolei de drenaj a drumului materialul petrografic, pietrișul și calcarele sunt din orizontul local.

3. Drumul urmărește terasa a III-a a Someșului Mic în zona săpăturii pentru a coborî spre P-ța Unirii pe terasa a II-a.

4. Din cele de mai sus am putut trasa drumul antic spre centrul orașului antic Napoca după cum urmează: de la intersecția str. Câmpului cu str. Mănăsturului drumul antic se orientează spre Sud-Vest mergând aproape paralel cu str. Mănăsturului, pătrunde în incinta Facultății de Științe Agricole traversând pâraul Popii continuă pe traseul dintre străzile Clinicilor și Moților, trece prin nordul Pieții Păcii (unde s-au găsit sarcofage romane în timpul construirii Casei de cultură a Studenților), trece în str. Memorandumului la capătul căreia era poarta de Vest a orașului și intră apoi în P-ța Unirii centrul antic al orașului roman Napoca. Fig. 1.

5. Descoperirea acestui punct al drumului roman pe dreapta Someșului Mic, la mare distanță de el, ne arată cât se poate de clar că traseul drumului antic spre Gilău urmărea cursul Someșului Mic tot pe partea dreaptă, evitând zona de luncă inundabilă.

Urmează ca viitoarele cercetări de teren să-l identifice în localitățile Florești și Gilău.

DORIN URȘUȚ — IOAN STANCIU

UN TRONÇON DE LA ROUTE ROMAINE CLUJ-NAPOCA - GILĂU

(Résumé)

Les excavations entreprises dans l'été de 1996 dans l'axe de la rue „Calea Florești” ayant pour but la modification de l'aqueduc, ont mis en lumière, pres de l'intersection avec la rue „Câmpului” et à 1,20 m en profondeur, un tronçon de la voie romaine qui liait la ville de Napoca avec le camp fortifié de Gilău. La voie était plaquée de blocs en pierre calcaire, d'environ 15—25 cm épaisseur. En base des données disponible, on peut tracer avec une mince approximation le trajet de la route vers le centre de la ville antique de Napoca, comme il s'ensuit: de la moitié Ouest de la Calea Mănăstur vers l'encinte de la Faculté de Sciences Agricole (où elle traverse le ruisseau „Pârâul Popii”) puis elle passe par la côte de la Place de la Paix (Piața Păcii) au long de la rue „Memorandumului” (30 Decembrie) pour déboucher par la porte Ouest de la ville antique dans la place centrale (Piața Unirii) qui était le centre-ville de Napoca également.

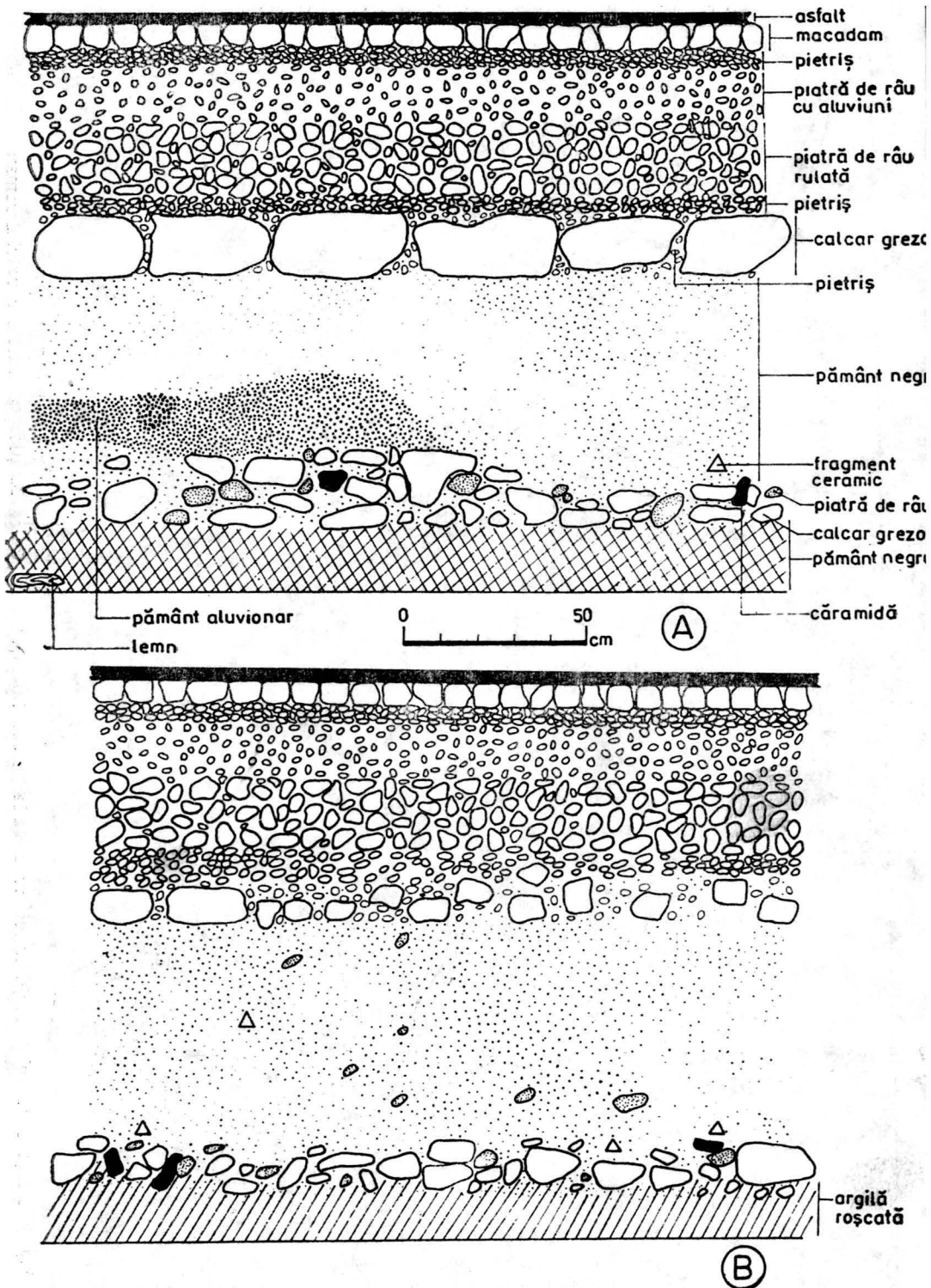

Fig. 2. Profile ale peretelui săpăturilor cu urmele drumului roman